

Foundations of Halacha 22.2 - Home Repair on Shabbat

Sponsored in memory of Hyman Freedman ע"ה ישראל צדוק בן ראובן

<p>1. <u>Mishna Shabbat 102b</u></p> <p>One who builds - how much must he build to be liable? One who builds any amount, and one who chisels a tone, strikes [the final blow] with a hammer or with a sledge hammer, or drills any amount is liable. This is the rule: Anyone who performs labor on Shabbat, and his labor endures, is liable.</p>	<p><u>תלמוד בבלי מסכת שבת דף קב עמוד ב</u></p> <p>משנה. הבונה כמה יבנה ויהא חייב? - הבונה כל שהוא. והמסתת, והמכה בפטיש ובמעצד, הקודח כל שהוא - חייב. זה הכלל: כל העושה מלאכה, ומלאכתו מתקיימת בשבת - חייב.</p>
<p>2. <u>Rashi</u></p> <p>strikes [the final blow] with a hammer - This is also one of the main categories of labor. It is a large hammer with which one separates the stone from the boulder; after he has carved out the surrounding stone and separated it somewhat from the mountain, he strikes a great blow with the hammer and [the stone] separates and falls. This is the completion of the labor of those who hew stones. Anyone who completes the labor [for an object] on Shabbat - it is a subsidiary of "striking [the final blow] with a hammer".</p>	<p><u>רש"י מסכת שבת דף קב עמוד ב</u></p> <p>המכה בפטיש - גם הוא באבות מלאכות, והוא בלעז פי"ק + פטיש גדול+, שמפוצץ בו את האבן מן הסלע לאחר שחצב את האבן סביב, ומבדיל מן ההר קצת - הוא מכה בפטיש מכה גדולה, והיא מתפרקת ונופלת, וזהו גמר מלאכה של חוצבי אבן, וכל הגומר בשבת מלאכה - תולדת מכה בפטיש היא.</p>
<p>3. <u>Gemara Shabbat 102b</u></p> <p>Shmuel said: One who positions a stone [in the ground] is liable. They challenged this [from a Baraita]: <i>If one sets the stone and one adds the cement. The one who adds the cement is liable.</i> And according to your reasoning, consider the end [of the Baraita]: <i>Rabbi Yosi says: Even if one lifted [a stone] and placed it on top of a row of stones, he is liable?</i> Rather, there are three [stages of] building: the bottom, middle and top. The bottom needs positioning and [wedging in] earth; the middle also needs cement; the top [is built] with mere placement.</p>	<p><u>תלמוד בבלי מסכת שבת דף קב עמוד ב</u></p> <p>אמר שמואל: המצדד את האבן - חייב. מיתיבי: אחד נותן את האבן ואחד נותן את הטיט - הנותן את הטיט חייב! וליטעמין, אימא סיפא, רבי יוסי אומר: ואפילו העלה והניח על גבי דימוס של אבנים - חייב. אלא: תלתא בנייני הוו, תתא מציעא ועילא. תתא - בעי צדודי ועפרא, מציעא - בעי נמי טינא, עילא - בהנחה בעלמא.</p>
<p>4. <u>Talmud Yerushalmi Shabbat 7:3</u></p> <p>What construction was there in the Sanctuary? They would place beams on sockets. Was this not temporary? Rabbi Yosa said: Since they would encamp and travel [only] by the Command [of Hashem], it was as if the construction was permanent. Rabbi Yosi bei Rebbi Bon said: Since Hashem had promised them that they would enter into the Land [of Israel], was [the construction] like it was permanent? This is saying: Temporary construction is considered construction.</p>	<p><u>תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק ז הלכה ג</u></p> <p>מה בניין היה במקדש שהיו נותנין קרשים על גבי אדנים ולא לשעה הייתה אמר רבי יוסה מכיון שהיו חונים ונוסעים על פי הדיבר כמי שהיא לעולם אמר רבי יוסי בי רבי בון מכיון שהבטיחן הקב"ה שהוא מכניסן לארץ כמי שהוא לעולם הדא אמרה בניין לשעה בניין</p>
<p>5. <u>Shulchan Aruch OC 313:1</u></p> <p>A window shutter, such as a board or any other article that one uses close up a window, may be used to close up [the window on Shabbat] veen if it is not tied, and this is not considered adding to the structure. However, this is only so if one had in mind on Erev Shabbat to use ti to close up [the window]. If one adapted a rod to be used as a bolt [for the door], there is no need for it to be tied to</p>	<p><u>שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיג</u></p> <p>(א) א [א] פקק החלון, כגון: לוח, או שאר כל דבר שסותמין בו החלון, יכולים לסתמו * אפילו אם אינו קשור * (ב) ולא אמרינן דהוי כמוסיף על הבנין; * (ג) והוא שיחשוב עליו * מע"ש לסתמו בו. ב וקנה</p>

<p>the door. Nevertheless, this resembles building to a greater extent than [the use of] a window shutter, and therefore, it is not sufficient to have in mind the day before, but it must be adapted for the purpose....</p> <p>Regarding a floor bolt, which is a peg that we bolt [the door] with and insert it into the threshold underneath - it resembles construction to an even greater extent. Therefore, the adaptation is not sufficient, and we may not bolt the door with it unless it is tied.</p>	<p>(ד) שהתקינו להיות נועל בו, (ה) א"צ שיקשרנו בדלת ומ"מ דמי לבנין יותר מפקק החלון ולא סגי במחשבה שיחשוב עליו מאתמול וצריך (ו) שיתקננו לכך; ... ונגר שהוא יתד שנועלים בו ותוחבין אותו באסקופה למטה ודומה טפי (יא) לבנין, לא סגי בהכי * ואין נועלים בו א"כ * יהא קשור.</p>
<p>6. <u>Shulchan Aruch OC 313:3</u></p> <p>Regarding the courtyard area behind the houses, which people do not go in and out of frequently:...if the doors do not have a hinge and did not have a hinge, one may not use them to close [the entrance] unless they are rised above the ground.</p> <p>An entrance which is used for going in and out of frequently may even be closed with a door that never had a hinge on it and that drags.</p>	<p><u>שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיג</u></p> <p>סעיף ג</p> <p>רחבה שאחורי הבתים, * שאין נכנסים ויוצאים בה (כג) תדיר, ..אבל אם אין להם ציר ולא היה להם ציר, ז אין נועלים בהם <ג> א"כ היו * (כז) גבוהים מן הארץ; (כח) ופתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר נועלים בו, אפי' לא היה לו ציר מעולם (כט) והוא נגרר.</p>

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ה סימן כ ד"ה בתוקע מסמר

בתוקע מסמר לעץ בשבת, ששאל כתר"ה איזה לאו עובר. בלשון זה לא מובן השאלה, דאם אך הוא אסור מן התורה מדין מלאכה, הוא עובר על הלאו דלא תעשה כל מלאכה המפורש ברמב"ם פ"א דשבת ה"א, שנאמר בעשרת הדברות. ואף שנאמרו עשרת הדברות שני פעמים בתורה, בפרשת יתרו ובפרשת ואתחנן, נחשבו זה כחד. וקרא דלא תבערו אש (שמות ל"ה, ג') אף למ"ד לחלק יצאת, כיוון שנכתב בשביל חידושא דלחלק, לא נחשב זה עוד לאו, אף לא לעניין הבערה. אבל כוונת כתר"ה הוא איזה מלאכה הוא עובר, או כוונתו הוא אם יש חיוב דסקילה במזיד וחסאת בשוגג, או שהוא רק מדרבנן. הנה בתוקע בכותלי הבית הוא מלאכה דבונה, אם יש צורך להבניין, כגון שהיה איזה נסר מהכותלים עומד ליפול, ותקע שם מסמר להחזיקו שלא יפול. וכן בתוקע מסמר בעצים שהוא ליפות את הבניין, נמי היא משום בונה. ואם הוא בעץ תלוש, אם הוא שע"י מסמר זה שתוקע בחתיכת העץ יוכל להוציא דלי שנפל לבאר, הרי נעשה בזה כלי, וחייב לתוס' משום בונה. דבבונה גמור, חייב גם בכלים משום בונה. ולרש"י דאין בניין בכלים אף בכה"ג, ועשיית כלי כשהוא בניין גמור הוא חייב משום מכה בפטיש. עיין ברש"י שבת דף מ"ז ע"א ד"ה חייב, ובדף ע"ד ע"ב ד"ה ואי חייטיה, ובתוס' שם ד"ה חביתא, ובדף ק"ב ע"ב ד"ה האי. וגם הרמב"ם סובר כתוס' בפ"י הי"ג עיי"ש במ"מ. ואם הוא תוקע מסמר לסתום נקב בכלי עץ, וגם לא יהיה גמר מלאכה, אין בזה חיוב מלאכה, מאחר דאין בניין בכלים כה"ג לכו"ע, וגם מכה בפטיש אינו. ויהיה אסור רק מדרבנן על מה שעשה משום איסור מלאכה, לבד משום איסור טלטול מוקצה. ואם הוא שלא לצורך דאין בזה שום תיקון, וכ"ש כשהוא מקלקל, ליכא חיוב מיתתה וקרבן אף כשעושה בבית. אבל ג"כ יהיה אסור גם משום מלאכה דרבנן, לבד האיסור טלטול מוקצה.